

Ruokaviraston raportti

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

Päiväys:	8.5.2026
Asianumero:	415/00.01.02.00.01/2026
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Elintarvikeketjulinja, kasvintuotannon osasto, kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö
Hyväksyjä:	Tuula Mäki-Valkama
Laatija/laatijat:	Tarja Alainen, Marja Lehtolainen, Risto Retkin, Merja Torniainen ja Olli Venelampi
Lisätietoja:	lannoitevalvonta@ruokavirasto.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1. ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA.....	4
2. VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN	4
3. TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄDÖSTENMUKAISUUS.....	5
4. AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	6
5. ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	7
6. VALVONNAN RESURSSIT.....	8
7. MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	8

1. ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Lannoitevalmisteiden valvonnan tavoitteena on varmistaa, että markkinoilla olevat tuotteet vastaavat pakkausmerkintöjään ja täyttävät lainsäädännön vaatimukset. Näin turvataan elintarviketuotannon turvallisuus ja laadukkaiden suomalaisen tarpeeseen soveltuvien lannoitevalmisteiden tarjonta.

Vuonna 2025 valvonta toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Painopisteenä olivat erityisesti kiertotaloustuotteet, kuten teollisuuden sivutuotteet ja jätteet, joita käytetään lannoitevalmisteiden raaka-aineina. Tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota raaka-aineiden muutoksiin, pakkausmerkintöihin ja tuoteselosteiden oikeellisuuteen.

Lannoitelainsäädäntöön tuli merkittäviä muutoksia vuonna 2022, jolloin EU:n uusi lannoitevalmisteasetus ja kansallinen lannoitelaki astuivat voimaan. Uudistuneen lainsäädännön toimeenpano vaati huomattavia resursseja vielä vuonna 2025. Valvonnassa painotettiin erityisesti toimijoiden ohjausta ja tiedottamista. Tiedonvälityksen keskeisiä kanavia olivat Ruokaviraston verkkosivut, uutiskirjeet ja koulutustilaisuudet.

Valvonnan vaikuttavuutta mitattiin muun muassa tuotteiden säädöstenmukaisuudella. Tavoitteena oli, että vähintään 75 % tarkastetuista tuotteista täyttää vaatimukset. Vuonna 2025 tämä ei toteutunut: 49 % tuotteista sai huomautuksen tai muun toimenpiteen. Suurin osa puutteista liittyi vanhentuneisiin pakkausmerkintöihin. Valvontaa on myös kohdistettu toimintoihin, joissa on epäilty olevan puutteita. Puutteiden löytyminen kertoo enemmän valvonnan onnistuneesta kohdentamisesta, ei niinkään tuotteiden yleisistä ongelmista.

Laitosten vakavat puutteet pysyivät vähäisinä, ja suurin osa havaituista ongelmista korjattiin nopeasti. Laitoksilla, joiden valvontaväli on pidempi, havaittiin enemmän puutteita kuin säännöllisesti valvotuilla toimijoilla. Toimijoiden osaaminen ja säädöstuntemus olivat kuitenkin yleisesti hyvällä tasolla.

Valvonnan ennaltaehkäisevät toimet – kuten ohjeistus, koulutus ja riskiperusteinen kohdentaminen – ovat tuottaneet hyviä tuloksia. Useimmat puutteet korjattiin jo ennen viranomaispuuttumista, eikä hallinnollisia pakkokeinoja tarvittu kuin harvoin.

2. VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2025 lopussa lannoitevalmistevalvonnan ylläpitämään rekisteriin kuului 737 valvontakohdetta. Tämä on 39 kpl vähemmän kuin vuotta aiemmin ja 64 vähemmän kuin vuoden 2023 lopussa. Näistä maahantuontia EU:n ulkopuolelta

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

harjoittavia oli 67 valvontakohtetta. Vientiä harjoitti 29 toimijaa. Valvontakohteiden vähenemisen on vaikuttanut se, että lannoitevalmisteiden ainesosan valmistus on poistunut ilmoitusvelvollisuuden piiristä. Myös rekisteritietojen ylläpidon ja vuosi-ilmoitusten käsittelyn muuttuminen maksulliseksi on vaikuttanut rekisteröityneiden toimijoiden määrään, kun toimimattomia yrityksiä on poistunut valvontarekisteristä. Luettelo rekisteröidyistä toimijoista on Ruokaviraston internetsivuilla¹.

Sähköinen vuosi-ilmoitusjärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2023, mutta sen käyttöönotto aiheutti edelleen viivettä ilmoitusten käsittelyssä. Noin 30 % ilmoitusvelvollisista ei toimittanut pyydettyjä tietoja.

Vastavuoroisen tunnustamisen hakemusten määrä kasvoi. Vuonna 2025 tehtiin 34 päätöstä, joista suurin osa koski mikro-organismeja sisältäviä tuotteita.

Tuotevalvonnan painopiste oli CE-merkittyjen tuotteiden sekä kotimaisten ja ulkomaisten orgaanisten ja epäorgaanisten lannoitteiden tarkastuksessa. Näytteitä otettiin yhteensä 215 kappaletta (tavoite 230). Näytteistä 62 % otettiin valmistuksen valvonnassa, 37 % markkinavalvonnassa ja 1 % maahantuonnissa.

Valvonta kohdistettiin erityisesti elintarviketuotantoon tarkoitettuihin ja uusiin markkinoille tulleisiin tuotteisiin. Tarkastuksissa seurattiin muun muassa tuotteiden hygieniää, haitallisten aineiden pitoisuuksia ja pakkausmerkintöjen oikeellisuutta.

Ennalta suunniteltuja toiminnan tarkastuksia tehtiin 35 kappaletta. Tarkastukset kohdistettiin erityisesti laitoksiin, jotka käsittelevät jätteitä ja orgaanisia sivutuotteita. Tarkastusten suunnittelussa käytettiin riskiluokitusmallia, jossa huomioitiin mm. tuotantomäärät, raaka-aineiden riskit ja aiemmat puutteet. Lisäksi tehtiin 8 uuden tai muuttuneen toiminnan aloitus- tai hyväksyntätarkastusta.

3. TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄDÖSTENMUKAISUUS

Vuonna 2025 valvotuista lannoitevalmisteista 49 %:lle annettiin huomautus, kehoitus, määräys tai kieltö. Määrä oli noin 8 %-yksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna. Suurin osa todetuista puutteista liittyi vanhentuneisiin pakkausmerkintöihin edellisen vuoden tapaan, vaikka siirtymävaihe uuteen lainsäädäntöön päättyi vuoden 2024 lopussa. CE-merkittyjen tuotteiden puutteet liittyivät lähinnä ravinnepoikkeamiin. CE-merkityistä tuotteista huomautettujen tuotteiden osuus oli 26 %.

Yhteensä 12 tuote-erälle tai tuotteelle annettiin markkinointikieltö. Puolet annetuista kielloista kohdistui metsätuhkalannoitteisiin, joiden kalium- ja

¹ <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/lannoitetoimijat>

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

fosforipitoisuudet eivät täyttäneet vaatimuksia. Yhdessä tuhkassa oli lisäksi arseenia yli sallitun pitoisuuden. Kolmen kielletyn lannoitteen valmistukseen oli käytetty lainsäädännön vastaisia ainesosia. Lisäksi analysoitiin yksi korkea kadmiumpitoisuus, yksi E. coli -ylitys ja yksi raaka-aineen korkea muovipitoisuus. Metsätuhkalannoitteelle asetettuja ravinnevaatimuksia kevennettiin vuoden 2025 elokuussa. Puutteellisia tuotteita löydettiin edelleen keventämisestä huolimatta.

Ruokavirasto julkaisee internetsivuilla lakisääteisen raportin, johon sisältyvät näytteiden analyysitulokset ja niiden perusteella annetut valvonnan päätökset².

Lannoitevalmisteita valmistaviin laitoksiin tehtiin 43 tarkastusta. Näistä neljä oli aloitustarkastusta ja neljä hyväksyntätarkastusta. 24 laitostarkastuksessa havaittiin yhteensä 43 kappaletta puutteita. Puutteet jaoteltiin kolmeen luokkaan:

- Luokka 1 (vakava puute): ei yhtään tapausta
- Luokka 2 (selkeä sääösten vastaisuus): 2 tapausta, kriittisten valvontapisteiden puute ja laatujärjestelmän puuttuminen.
- Luokka 3 (lievä puute): 37 tapausta, mm. kirjanpidon ja laatujärjestelmien puutteet.

Huomionarvoista on, että 19 tarkastuksessa ei havaittu lainkaan puutteita. Määrä on hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kehitysehdotuksia annettiin yhteensä 63 kpl, joista valtaosa koski laitoksen laatujärjestelmää ja laitosten puhdistamista tai kirjanpidon puuttumista tehdyistä puhdistuksista.

Puutteita havaittiin erityisesti laitoksilla, joiden valvontaväli on pidempi. Säännöllisesti valvotuilla laitoksilla puutteita esiintyi vähemmän puutteita tai kehitysehdotuksia.

4. AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Vuonna 2025 lannoitevalvontaan ei kohdistunut auditointeja.

Ruokavirasto järjesti koulutuksia sekä ELY-keskusten että valtuutettujen tarkastajien osaamisen varmistamiseksi:

- ELY-tarkastajien koulutus pidettiin 16.1.2025. Koulutuksessa käsiteltiin vuoden 2025 markkinavalvonnan tavoitteita ja lannoitelainsäädäntöä mm. lannoitteiden merkintävaatimuksia.
- Valtuutettujen tarkastajien koulutus järjestettiin 29.1.–30.1.2025 yhdessä rehuvalvonnan kanssa. Koulutuksessa painotettiin ajankohtaisia aiheita, kuten sähköisten näytteenottopöytäkirjojen käyttöönnottoa ja valvontatuloksia.

² <https://avointieto.ruokavirasto.fi/#/kasvi/lannoitevalvonta>

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

Koulutuksista saatu palaute oli myönteistä. Erityisesti esimerkkikuvat pakkausmerkinnöistä koettiin hyödyllisiksi.

Lannoitevalvonnan asiakkailta saatiin vain vähän palautetta.

5. ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Ruokavirasto osallistui useisiin koulutus- ja seminaarilaisuuksiin, joissa käsiteltiin ravinteiden kierrätystä, lannoitelainsäädäntöä ja sen valvontaa. Vaikka suoria koulutuksia toimijoille ei järjestetty, tiedonvälitystä toteutettiin aktiivisesti:

- Verkkosivujen sisältöä päivitettiin erityisesti lainsäädännön muutosten osalta.
- Uutiskirjeitä julkaistiin kolme kappaletta³.
- Sidosryhmätapaamisten ja kahdenkeskisten keskustelujen kautta annettiin ohjausta.
- Lausuntopyyntöjä vastaanotettiin 39 kappaletta liittyen lähinnä ympäristölupaprosesseihin.
- Kasvualustaperäiset legionellainfektiot nousivat uutena asiana. Multatuotteiden turvallisesta käsittelystä tiedotettiin toimijoita ja kansalaisia yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Helsingin yliopistollisen sairaalan kanssa.

Tuotevalvonnassa haitallisten aineiden raja-arvojen ylitykset johtivat kieltoihin. Muiden puutteiden, kuten virheellisten merkintöjen, osalta annettiin huomautuksia ja kehotuksia. Toistuvissa tapauksissa edellytettiin selvityksiä ja korjaavia toimenpiteitä.

Toiminnan tarkastuksissa määrätyille korjauksille asetettiin määräajat. Vakavat puutteet tarkastettiin erikseen, lievemmät tarkastetaan seuraavalla tarkastuskierroksella. Puutteet vaikuttavat myös tarkastustiheyteen tulevina vuosina.

Valvontajärjestelmää kehitettiin erityisesti lainsäädännön muutosten toimeenpanon tueksi:

- Tietojärjestelmiä ja verkkosivustoa uudistettiin.
- Uusia ohjeita julkaistiin ja päivitettiin mm. lannoitevalmisteiden merkintävaatimuksista, laatujärjestelmistä ja HACCP-menetelmistä.
- Sähköinen näytelähete otettiin täysimittaiseen käyttöön
- Vuosi-ilmoitusten käsittely muuttui maksulliseksi

³ <https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/lannoitevalmisteet/uutiskirje-lannoitealalle/>

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

Laboratorio mukautti toimintaansa uuden lainsäädännön vaatimuksiin. Analytiikkaa kehitettiin, ja asiakaskysymyksiin vastattiin tehokkaasti. Valvontanäytteiden sesonkiluonteisuus hallittiin onnistuneesti. Lisäksi laboratorio osallistui EU:n standardointityöhön, jonka tuloksia hyödynnetään tulevana vuosina.

6. VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirasto vastasi lannoitevalmisteiden valvonnasta ja siihen liittyvän lainsäädännön toimeenpanosta. Vuonna 2025 tähän käytettiin yhteensä noin 3,4 henkilötyövuotta (htv) Ruokaviraston omasta henkilöstöstä.

Valtuutetut tarkastajat (8 henkilöä) osallistuivat näytteenottoon ja tarkastuksiin, työpanos yhteensä noin 0,3–0,5 htv. ELY-keskusten tarkastajille oli kohdennettu noin 70 henkilötyöpäivää (noin 0,3 htv). Lannoitevalmisteiden markkinavalvontaa tehtiin Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Pirkanmaan, Pohjois-Savon ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksissa. Vuoden aikana yksi tarkastaja jäi eläkkeelle ja uutta valtuutusta valmisteltiin uudelle tarkastajalle.

Ruokaviraston laboratorio käytti noin 5 htv lannoitevalmisteiden analytiikkaan, menetelmien ylläpitoon ja kehittämiseen. Laboratorion työpanos oli keskeinen osa valvontaprosessia, erityisesti uusien säädösten edellyttämien analyysien osalta.

Riskinarviointi ja tieteellisen tutkimuksen toiminnot tekivät myös arvokasta työtä lannoitevalmisteiden käyttöön ja turvallisuuteen liittyvien hankkeiden parissa tuottaen arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää valvonnassa ja lainsäädännön kehittämisessä. Tutkimushankkeissa on käytetty 2,3 htv työpanos kierrätyslannoitteisiin liittyvissä kahdessa EU-hankkeessa^{4,5} ja kolmessa kansallisessa tutkimushankkeessa^{6,7,8}.

Lainsäädännön muutokset ja sähköisten järjestelmien kehittäminen vaativat merkittävää työpanosta lannoitevalvonnan henkilöstöltä. Erityisesti sähköisten ilmoitus- ja näytteenottojärjestelmien käyttöönotto tehosti toimintaa, mutta vaati alkuvaiheessa lisäresursseja.

7. MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Ruokavirasto jatkaa lannoitealan toimijoiden ohjaamista kohti suurempaa vastuuta tuotteiden ja tuotannon vaatimustenmukaisuudesta. Uusi lannoitelaki korostaa tätä vastuuta edellyttämällä kaikilta toimijoilta laatujärjestelmän

⁴ [Bin2Bean](#)

⁵ [DeliSoil](#)

⁶ Kiertokas

⁷ [LaatuBio](#)

⁸ [TUKI](#)

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2025

käyttöönottoa. Valvonnassa ja neuvonnassa painotetaan jatkossa erityisesti tämän järjestelmän toteutumista.

Teemoitettu valvonta jatkuu sekä valmistuksenvalvonnan että markkinavalvonnan osalta. Kohdennettu valvonta nopeuttaa analyysitulosten valmistumista ja parantaa kustannustehokkuutta. Tuotevalvonnan havainnot ohjaavat valmistuksen valvontaa ja päinvastoin. Sähköisen asioinnin kehittäminen parantaa asiakaspalvelua ja tehostaa viranomaisen toimintaa.

Kuluttajien ja yritysten tietoisuus ympäristö- ja terveysvaikutuksista kasvaa. Samalla markkinat muuttuvat nopeasti esimerkiksi raaka-aineiden saatavuuden ja energiahintojen vuoksi. Tämä näkyy uusina tuotteina, kierrätysmateriaalien hyödyntämisenä ja uusina riskeinä.

Lannoitevalmisteiden valvonnan painopisteenä vuonna 2026 on turvallisuuden ja toiminnallisten ominaisuuksien lisäksi muuttuneiden lainsäädännön vaatimusten toteutumisen valvonta, erityisesti pakkausmerkinnät. Valvontaa kohdennetaan elintarviketuotannossa käytettäviin valmisteisiin, jotka ovat tulleet markkinoille vuosien 2025 ja 2026 aikana. Orgaanisten valmisteiden valvonnassa huomiota kiinnitetään myös tuotteiden hygieeniseen laatuun ja roskaisuuteen. CE merkityt lannoitevalmisteet sekä Suomen ulkopuolella valmistetut lannoitteet ovat yhtenä valvonnan painopisteenä. Myös kalkitusaineita valvotaan aiempia vuosia enemmän.

Verkkokaupan osalta keskitytään etämyyntiä koskevien valvontakäytäntöjen kehittämiseen ja kerätään tietoa toimijoista, jotka harjoittavat etämyyntiä. Tuotevalvonnan yhteydessä tarkastellaan toimijoiden nettisivuilla tapahtuvaa markkinointia.

Tarkastukset kohdennetaan jätteitä ja orgaanisia sivutuotteita käsitteleviin laitoksiin, joihin liittyy erityisiä turvallisuuteen liittyviä vaatimuksia. Valvonnassa tarkastellaan erityisesti laitosten raaka-aineita, laitosten poikkeamakirjanpitoa, prosessia tuotteen laatuominaisuuksien näkökulmasta sekä laatujärjestelmän sisältöä ja toteutusta.

Vuodesta 2027 eteenpäin tarkoituksena on siirtää valvonnan painotusta tiedon jakamisesta ja tiedon keräämisestä toiminnan puutteiden todentamiseen ja korjaamiseen.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO

Puh. 029 530 0400 (vaihde)

ruokavirasto.fi

Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET

Tfn 029 530 0400 (växel)

livsmedelsverket.fi

FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)

foodauthority.fi

Business ID: 2911686-7